

Ferenczy László, az első világháború elfeledett hőse

Ferenczy László – az I. világháború elfeledett hőse – 1897. november 18-án született Székelyudvarhelyen. István nevű királybíró ősüknek 1629-ben Bethlen Gábor erdélyi fejedelem nemesi címet adományozott.

Az I. világháború kitörésekor önként jelentkezett a frontra és székely csapatával együtt 1915-ben az olaszországi doberdói hadszínterre került, amely a háború egyik legvéresebb színtere volt. Az olaszok nagy erővel támadtak és súlyos veszteségeket okoztak az Osztrák–Magyar Monarchia hadseregének. Ferenczy egy olasz támadás után merész lépésre szánta el magát. 1916. május 31-én éjjel Karda és Szécsi nevű bajtársaival aláaknáztak egy olasz géppuskafészket és azt sikeresen fel is robbantották.

A robbanás után azonban a megfigyelő léggömbből észrevették őket, és gránáttal lövették a magyar katonákat. Egyik gránát Ferenczy és társai közé csapott, két társa meghalt. Neki pedig többszáz szilánk fúródott a testébe, de szerencsére a kötözőhelyen Laibachban (ma Ljubjana) 26 szilánk kivételével sikerült az orvosoknak azokat eltávolítani. Az egyik szeme világát azonban elvesztette. Ezt követően Ferenczyt sebesült társaival együtt a fumei Vöröskereszt hadikórházában ápolták. A korabeli sajtó szerint ő volt a háborús sebesülések rekordhőse. Ferenczy László nem mindennapi háborús sérüléséről cikk jelent meg a *Nap* című fővárosi folyóirat 1916. október 18-i számában is:

„Barnaképű, igazi székely vér ez a kis 82-es kadét, szerény, mosolygós szemű, még ha fél-szemére mosolyog is már csak. A másik felét San Martinonál, a Doberdó jobbszárnyán vitte el a gránát május 31-ikén éjszaka. Káplár volt még akkor a kis Ferenczy, őrségre ment a szakaszával s repült feléjük a gránát zápormódra. Az egyik a közelükben csapott le, s olyan sziklazuhatagot vágott közéjük, hogy mindannyian sebesülten kerültek el. Mikor ájulásából magához tért, csupa vér volt, s nagy nehezen gránáttűzben elküszött a kötözőhelyre. Akkorra már a balszeme nem volt meg s összeroskadt. Már ott állapították meg, hogy hétszáz kisebb és negyenhárom nagyobb sérülés érte. Az életéről lemondtak, de a halált legyőzte, s miután Laibachban megoperálták, Pestre került dr. Grosz Emil tanár kezelése alá. Most a II. számú tartalék-kórházban lábadozó ez a gyerekeMBER, aki decemberben tesz még csak érettségét, mellén a kis ezüst vitézségi éremmel.

De a családban nemcsak ő tesz ki a Feenczy névért, Tizenkilencéves hadnagy bátyja, Kálmán második esztendeje küzd már a tiroli fronton a Breszt-Litovszknál haslövést és nagy vitézségi érmet szerzett. A harmadik Ferenczy-fiú a huszonegyéves Béla, 1915. május 27-ike óta orosz fogoly. ahogy nézi az ember az édes anyjukat, energikus vonású arcával, puritán lelkes, önfeláldozó egyéniségével, bármilyen sokszor nyúltak is már ez után a hasonlat után: a Gracchusok anyjára kell gondolni.”

Ferenczy László

Megérdemelt kitüntetései: *Kisezüst Vitézségi Érem*, *Nagyezüst Vitézségi Érem*, *Károly Csapatkereszt* emlékérem, *Vaskereszt*. Dicső haditetteiért 1917. március 9-én soron kívül tartalékos hadnaggyá léptették elő.

Ferenczy László a jegyzői pályát választotta. Tényleges szolgálatát 1917. november 1-jén ideiglenes jegyzőgyakornokként Lövétén kezdte el. Hivatalában 1921. augusztus 10-én segédjegyzőként véglegesítették. Ebben az időszakban Oroszhegyen szolgált. 1940. december 30-án végleges vezetőjegyzői kinevezést kapott Szentegyházsafalun. Időközben elvégezte az egri községi közigazgatási tanfolyamot. 1944. szeptember 28-án a belügyminiszter helyettes körjegyzőnek nevezte ki Felnémetre. 1945. október 16-tól Bükkszenterzsébeten látott el ideiglenes helyettesi körjegyzői teendőket.

Hadirokkantként részt vett a II. világháborúban is, mint százados harcolt az orosz fronton 1945-ben történt fogságba eséséig. Hadifogolyként a csehországi Brünne (ma Brno) került, ahonnan a Vöröskereszt révén szabadult.

1946. június 27-én hunyt el Verpeléten. Halála előtt háborús élményeit, kalandos életútját papírra vetette és megjelentette *Fény a sötétségben* címmel.

Szecsó Károly

„Szenvedéseink tövise mellett örökké illatozó erényvirágok nyílnak”

A világháborúkra adott vallásos válaszok és a Jézus Szíve tisztelet

Az 1914 és 1918 között zajló Nagy Háború nemcsak a politikai, társadalmi és gazdasági eseményekre volt nagy hatással, hanem markánsan kihatott a családok életére is. A férfiak bevonulása, a nők és sok esetben a gyermekek munkába állása kényszerűen átalakította a korábban elfogadott családi és társadalmi szerepeket. A háború előrehaladtával folyamatosan növekedett Szegeden is a hadiárvaik száma, illetve a hadiesemények kapcsán egyre több család került hátrányos helyzetbe. A róluk való gondoskodás érdekében az országos kormányzat számtalan intézkedést, rendeletet adott ki, illetve 1914-ben a szegediek is szerveztek egy Patronage Bizottságot.¹ A szervezet célja a katonai szolgálat miatt gyámoltó és gondozó nélkül maradt szegediek anyagi és erkölcsi védelme, vezetője dr. Pálffy József, Szeged későbbi polgármestere² volt. A gyermekek erkölcsi védelmét szolgálta a Gyermekrendőrség létrejötte is, amely Szeged után több városban (például Szombathely, Kolozsvár, Arad) megalakult. Kádas György megfogalmazása szerint: a Gyermekrendőrség egy társadalmi alakulat, amelynek célja, hogy „egyrészt a gyermekeket és fiatalkorúakat a testi és erkölcsi veszedelmekkel szemben megvédje, másrészt pedig, hogy nagymérvű közrend-

1 Vö. Tóth István: Gyermekszociális gondoskodás Szegeden századelőn (1914–1918). In: Lengyel András (szerk.): Múzeumi Kutatások Csongrád Megyében 1993/1994. Móra Ferenc Múzeum, Szeged. 1997. 127–149.

2 Vö. Tóth István: Gyermekszociális gondoskodás Szegeden századelőn (1914–1918). In: Lengyel András (szerk.): Múzeumi Kutatások Csongrád Megyében 1993/1994. Móra Ferenc Múzeum, Szeged. 1997. 127–149.